

NIKOLA RODIĆ

**(Janjevo, 1. prosinca 1940.
– Beograd, 7. veljače 2003.)**

Vijest o preranoj smrti Nikole Rodića primljena je s tugom u Staroslaven-
skom institutu, koji je redovito posjećivao na svojim putovanjima iz Beograda u
Zagreb.

U rodnom je Janjevu Nikola Rodić završio osnovnu školu, klasičnu gimna-
ziju u Pazinu, studij na Filozofskom fakultetu u Prištini, a postdiplomske stu-
dije na Filološkom fakultetu u Beogradu. Stupanj magistra slavistike i filologije
stekao je 1967. godine obranom rada: *Oblici promjenljivih reči u Zakonu o
rudnicima despota Stefana Lazarevića*. Neko je vrijeme bio asistent na Višoj
pedagoškoj školi u Beogradu gdje je uz ostalo predavao povijest srpskohrvat-
skog jezika. Od početka 1972. godine do smrti N. Rodić je radio u Starosla-
venskom odsjeku Instituta za srpski jezik Srpske akademije nauka i umetnosti
u Beogradu, koji je osnovan samo nekoliko godina prije njegova dolaska.
Odsjek je osnovan da bi se prikupljala građa na kojoj će se prirediti *Rečnik
crkvenoslavenskoga jezika srpske redakcije* kao i za sistematičnija proučavanja
pisanoga naslijeđa, ponajprije tekstova evanđelja od kraja XII. do kraja XV.
stoljeća. U osnovni korpus izvora za spomenuti *Rečnik* ušli su najpoznatiji i
najkarakterističniji tekstovi evanđelja srpske redakcije na čelu s *Miroslavljevim
evanđeljem* koje je ekscerpirano kao osnovni evanđeoski tekst. Iz *Miroslav-
ljeva evanđelja* ekscerpirana je svaka riječ i sva rječnička građa uspoređena je s
još pet aprakosa i šest četveroevanđelja. Na tom je zadatku N. Rodić radio
zajedno s Dimitrijem Stefanovićem, Gordanom Jovanović, Radmilom Kovače-
vić, Ljiljanom Lambić-Božović i Andrejem Pešikanom. Zajedno s Mitrom
Pešikanom objavio je članak: *Ogledi obrade reči u jevanđeljskom rečniku
srpske redakcije* (Južnoslovenski filolog XXXIII, Beograd 1977, 165-171).

Bibliografija objavljenih radova Nikole Rodića prelazi pedeset jedinica. Osobito je poznat po kritičkom i diplomatskom izdanju *Miroslavljeva evanđelja*, koje je priredio u koautorstvu s Gordanom Jovanović, a objavila ga je 1986. godine Srpska akademija nauka i umetnosti (Institut za srpskohrvatski jezik). Autori su dali pročitani integralni tekst *Miroslavljeva evanđelja*. U kritičkom aparatu donijeli su leksičke razlike iz triju starih srpskih izbornih evanđelja (*Vukanova ev.*, kraj 12. st, *ev. Crkolez* br. 1, sredina 13. st., *Evanđelje Hilandar* 8, treća četvrtina 13. st.) i triju četveroevanđelja (*Raškohilandarsko evanđelje*, odnosno *Hil 22*, druga četvrtina 13. st.; *Mokropoljsko evanđelje*, sredina 13. st. i *Bogdanovo evanđelje*, kraj 13. st.). Do toga izdanja *Miroslavljevo evanđelje* nije bilo kritički objavljeno, a fotolitografsko izdanje Lj. Stojanovića iz 1897. godine, objavljeno u trista primjeraka, odavno je postalo nedostupno, pa je izdanje Nikole Rodića i Gordane Jovanović bilo (i ostalo) pravi događaj ne samo u srpskoj nego i u slavenskoj filologiji. Jedan od ponajboljih poznavalaca toga rukopisa, Josip Vrana, kritičko izdanje teksta *Miroslavljeva evanđelja* visoko je ocijenio: »Novo kritičko izdanje, štampano starom ćirilicom i komentirano varijantama iz šest najstarijih srpskih evanđelja, usavršeno je u svakom pogledu, pa će biti pristupačno ne samo znanstvenicima nego i široj čitalačkoj publici« (*Slovo* 37, str. 201). Koautorica kritičkoga izdanja *Miroslavljeva evanđelja* Gordana Jovanović, pišući nekrolog N. Rodiću, kaže da se u zajedničkom radu uvjerila mnogo puta u Rodićevu »neverovatnu preciznost i tačnost koje su ga krasile, u veliku moć zapažanja i sposobnost da otkrije greške ili propust« u zajedničkom radu u kojem su »opasnosti vrebale na svakom koraku«.

Krunom Rodićeva znanstvenoga rada, »u nevjeme prekinutoga«, smatra se izdanje iznimno važnih *Svrljiških odlomaka jevanđelja* iz 13. stoljeća, koje je 1995. godine objavila Prosveta u Nišu. Odlomci se sastoje od jedanaest listova pergamene koji se danas čuvaju u Arhivu Srpske akademije nauka i umetnosti (br. 63), a nađeni su 1866. godine u selu Izvoru nedaleko od Svrljiga. Za staru srpsku pismenost i književnost odlomci su važni kao izravno svjedočanstvo da je i u istočnim prostorima srpske srednjovjekovne države postojala pismenost s odlikama srpske redakcije i da je »Prepisivačka delatnost bila u zamahu, a kao centar tih kulturnih i prosvjetiteljskih i duhovnih vrednosti bio drevni grad Svrljig« (kao grad poznat je već u rimsko doba). Izdanje sadrži snimke odlomaka, pročitani tekst i odgovarajući tekst, preuzet iz suvremenoga prijevoda: *Sveto pismo. Novi zavjet Gospoda našega Isusa Hrista*, izd. Svetog arhijerejskog sinoda Srpske pravoslavne crkve, Beograd 1984.

Nikola Rodić redovito je posjećivao Staroslavenski institut na svojim čestim dolascima iz Beograda u Zagreb. Posjećivao ga je i u ratnim godinama (1991.-1995.). U Zagrebu, upravo u Staroslavenskom institutu, zatekao se početkom 1995. kad je raketiran grad. Tako je vlastitim očima vidio razaranje Zagreba, ranjavanja i smrtna stradanja njegovih žitelja. U Zagreb je donosio beogradska izdanja do kojih se tada nije moglo doći. U beogradskom *Južnoslovenskom filologu* potanko je prikazao prva tri sveščića *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije* i pozdravio »realizaciju tako značajnog dela« (*Južnoslovenski filolog* LI, 1995, 363-367). Hvala Nikoli Rodiću na privrženosti Staroslavenskom institutu i iskrenom prijateljstvu.

ANICA NAZOR